

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 173g/2025

privind excepția de neconstituționalitate
a articolelor 403 alin. (1), 404 alin. (1) și 415 alin. (1) pct. 3) din
Codul de procedură penală

*(apelul declarat după expirarea termenului și cazurile de trimitere la
rejudecare de către instanța de apel)*

CHIȘINĂU
12 august 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 25 iulie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 august 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 403 alin. (1), 404 alin. (1) și 415 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, ridicată din oficiu de către un complet de judecători de la Curtea de Apel Centru în dosarul nr. 1a-1551/2021, pendinte la această instanță.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători format din dnii Igor Chiroșca, Veaceslav Schibin și Denis Babalău de la Curtea de Apel Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 20 aprilie 2017, dl Veaceslav Platon a fost condamnat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 190 alin. (3) (*escrocherie*) și 243 alin. (3) (*spălarea banilor*) la 18 ani de închisoare, a fost privat de dreptul de a ocupa funcții în sistemul bancar pe un termen de 5 ani și a fost obligat la plata cheltuielilor de judecată și a prejudiciului cauzat în suma de 869 224 839, 76 lei.

4. Prin Decizia Curții de Apel din 18 decembrie 2017, sentința primei instanțe a fost menținută, cu excepția admiterii cererii de apel în partea referitoare la cheltuielile de judecată.

5. Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 14 noiembrie 2018, au fost declarate inadmisibile recursurile formulate împotriva actelor judecătorești emise de instanțele ierarhic inferioare.

6. Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 7 mai 2020, au fost declarate inadmisibile recursurile în anulare formulate împotriva Deciziei Curții Supreme de Justiție din 14 noiembrie 2018.

7. La 19 septembrie 2019, dl Veaceslav Platon a adresat Procurorului General o cerere de deschidere a procedurii de revizuire a procesului penal în cauza sa.

8. Prin ordonanța unui procuror din 20 noiembrie 2019, cererea de deschidere a procedurii de revizuire a fost refuzată.

9. Prin Încheierea din 9 ianuarie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis plângerea dlui Veaceslav Platon, a anulat ordonanța procurorului din 20 noiembrie 2019 și obligat procurorul să înlăture încălcările constatate.

10. La 3 martie 2020, Procurorul General, dl Alexandru Stoianoglo, a stabilit competența Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale să examineze cererea de revizuire formulată de dl Veaceslav Palton. Printr-o ordonanța procurorului de caz din 24 aprilie 2020, cererea de revizuire a fost admisă și s-a dispus redeschiderea procedurii de revizuire a cauzei penale în privința condamnatului Veaceslav Palton.

11. Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 15 iunie 2020, a fost admis demersul Procurorului General și s-a dispus suspendarea imediată a executării sentinței Judecătoriei Chișinău din 20 aprilie 2017 în privința dlui Veaceslav Platon.

12. Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 8 octombrie 2020, a fost admisă de principiu cererea de revizuire a sentinței Judecătoriei Chișinău din 20 aprilie 2017 în privința condamnatului Veaceslav Platon, s-a dispus rejudecarea cauzei și menținerea suspendării executării sentinței.

13. La 28 mai 2021, un procuror al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a adoptat ordonanța privind renunțarea integrală la învinuirea dlui Veaceslav Platon.

14. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 14 iunie 2021, s-a dispus: (i) admiterea cererii de revizuire a cauzei penale depuse de către procuror; (ii) anularea sentinței Judecătoriei Chișinău din 20 aprilie 2017 de condamnare a dlui Veaceslav Platon și a deciziilor Curții de Apel din 18 decembrie 2017 și a Curții Supreme de Justiție din 14 noiembrie 2018; și (iii) achitarea condamnatului ca urmare a renunțării integrale a procurorului de la învinuire și reabilitarea acestuia.

15. La 30 iunie 2021, SRL „Grand Group” a formulat apel împotriva sentinței de achitare și a solicitat anularea și trimiterea ei la rejudecare.

16. La 1 octombrie 2021, Ministerul Finanțelor care, în baza Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016, a subrogat Banca Națională a Moldovei în drepturile de creanță în raport cu unele bănci comerciale, inclusiv cu S.A. „Banca de Economii” în proces de lichidare, a declarat apel împotriva sentinței de achitare, a solicitat anularea și trimiterea cauzei la rejudecare. De asemenea, Ministerul Finanțelor a solicitat recunoașterea sa în calitate de parte vătămată și de parte civilă, cu valoarea pretențiilor în sumă de 869 224 839, 76 lei și dobânzile aferente.

17. În cadrul examinării cauzei, completul de judecători de la Curtea de Apel Centru a ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate a articolelor 403 alin. (1), 404 alin. (1) și 415 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală.

18. Printr-o încheiere din 10 iulie 2025, judecătorii cazului au dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

19. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]”

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 119 Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

20. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 401 Persoanele care pot declara apel

„1) Pot declara apel:

1) procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă;

2) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Sentințele de achitare sau de încetare a procesului penal pot fi atacate și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;

3) partea vătămată, în ce privește latura penală;

4) partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă;

5) martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora;

6) orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

(2) Apelul poate fi declarat în numele persoanelor menționate în alin.(1) pct.2)-4) și de către apărător sau reprezentantul lor legal ori de către succesorii acestora.”

Articolul 403

Repunerea în termen a apelului

„(1) **Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.**

(2) Până la soluționarea repunerii în termen, instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii.”

Articolul 404

Apelul peste termen

„(1) **Participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.**

(2) Apelul declarat peste termen nu suspendă executarea sentinței.

(3) Instanța de apel poate suspenda executarea sentinței atacate.”

Articolul 415

Decizia instanței de apel

„(1) Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizi:

[...]

3) admite apelul, casează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată **numai în cazul când nu a fost citat inculpatul**, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, i-a fost încălcat dreptul la apărare sau au fost încălcate prevederile art.30, 33–35. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată.

[...]

(2¹) Judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

21. Autorii sesizării îi solicită Curții să verifice dacă termenul de declarare a apelului poate fi prelungit în condițiile articolelor 403 alin. (1) și 404 alin. (1) din Codul de procedură penală, pentru alte motive decât cele expres prevăzute în lege. De asemenea, autorii ridică problema dacă prelungirea termenului de apel în asemenea condiții ar putea afecta securitatea raporturilor juridice și drepturile altor părți din perspectiva articolelor 26 și 54 din Constituție.

22. Referitor la articolul 415 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, autorul susține că posibilitatea trimiterii cauzei la rejudecare doar atunci când au fost afectate drepturile inculpatului limitează drepturile altor părți în procesul penal din perspectiva articolelor 16, 20, 26, 54 și 119 din Constituție.

23. În fine, autorii susțin că prevederile contestate sunt contrare articolelor 16, 20, 26, 54 și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

24. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

25. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

26. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată din oficiu de completul de judecători care examinează cauza. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

27. Obiectul sesizării îl constituie articolele 403 alin. (1), 404 alin. (1) și 415 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală. Aceste prevederi reglementează repunerea în termenul apelului, apelul declarat peste termen și prerogativa instanței de apel de a dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată doar în anumite cazuri care vizează inculpatul. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

28. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în procedura apelului împotriva unei sentințe de achitare, iar partea care a declarat apelul solicită trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță. Totodată, avocatul persoanei achitate consideră că apelul a fost depus tardiv și îi solicită instanței de apel să-l declare inadmisibil. Așadar, Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica prevederile criticate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

29. În sesizare, autorul excepției afirmă că prevederile contestate sunt contrare articolelor 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 26 (*dreptul la apărare*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 119 (*folosirea căilor de atac*) din Constituție.

30. Curtea menționează că articolele 16 și 54 nu au o aplicabilitate independentă. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 16 din 6 februarie 2025, § 17).

31. În capătul de sesizare referitor la criticile de neconstituționalitate ale articolelor 403 alin. (1) și 404 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea observă că autorii susțin încălcarea articolului 26 din Constituție.

32. Referitor la incidența articolului 26 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care persoanele le au, potrivit legii, în vederea apărării intereselor lor. Garanțiile stabilite de articolul 26 din Constituție reprezintă aspecte precise ale dreptului la un proces echitabil prevăzute de articolul 20

din Constituție și articolul 6 §1 din Convenție (a se vedea DCC nr.14 din 31 ianuarie 2025, § 24).

33. Așadar, pentru că chestiunea criticată de autorii sesizării vizează termenul de declarare a apelului, repunerea în acest termen și declararea apelului peste termen, Curtea consideră că trebuie să o examineze din perspectiva accesului liber la justiție în exercitarea căilor de atac, pe baza articolului 20 din Constituție (a se vedea DCC nr. 106 din 1 iulie 2021, § 28).

34. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că dispozițiile legale referitoare la formalitățile și limitele de timp care trebuie îndeplinite pentru a formula o acțiune sunt destinate să asigure buna-administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Părțile unui litigiu ar trebui să aibă certitudinea că aceste reguli vor fi aplicate (*Gheorghiu v. Republica Moldova*, 2 iulie 2019, § 27). Totuși, în cazuri excepționale trebuie să se dea dovadă de flexibilitate, pentru a se asigura faptul că accesul la un tribunal nu este limitat prin încălcarea prevederilor Convenției (*Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, § 42).

35. Curtea reține că, având prerogativa constituțională de a reglementa prin lege organică organizarea și funcționarea instanțelor de judecată (articolul 72 alin. (3) lit. e)) și procedura de judecată (a se vedea articolul 115 alin. (4) din Constituție), legislatorul a prevăzut și termene de contestare a sentințelor și încheierilor instanțelor penale. În acest sens, legislatorul a stabilit un termen precis pentru declararea apelului care este de 15 zile de la data pronunțării sentinței, dacă legea nu prevede altfel (articolul 402 alin. (1) din Codul de procedură penală). Totodată, legislatorul a reglementat și excepții care permit declararea apelului după expirarea acestui termen.

36. Cu privire la excepții, având în vedere cerințele autorii sesizării, Curtea reține că legislatorul i-a acordat instanței de apel competența de a repune apelantul în termenul de apel dacă „constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate” (a se vedea articolul 403 alin. (1) din Cod) și de a examina apelul depus după expirarea termenului de apel, dacă apelantul „a lipsit atât de la judecarea cauzei, cât și de la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței” (a se vedea articolul 404 alin.(1) din Cod). În ambele cazuri, legislatorul a stabilit condiția declarării apelului „în cel mult 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale”. Curtea notează că Curtea Supremă de Justiție, rol al cărei constă în asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legislației în sistemul de justiție, anterior a precizat că această condiție impusă de articolele 403 și 404 din Codul de procedura penală îi privesc pe inculpat și pe partea civilmente responsabilă, deoarece în privința acestora poate fi începută executarea¹.

37. Suplimentar, Curtea observă că, în realitate, autorii excepției pun în discuție o chestiune de aplicare și interpretare a termenelor de apel într-o cauză concretă. În aceste condiții, Curtea subliniază că judecata sa este o „o judecată a legilor”, la modul abstract, dar nu „o judecată a cazurilor

¹ a se vedea Hotărârea sa nr. 22 din 12 decembrie 2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordin de apel, punctele 7.1 și 8.

https://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=224

concrete”. Curtea nu poate verifica, potrivit competențelor sale, caracterul necesar și proporțional al modului de aplicare a prevederilor contestate în circumstanțele unei cauze particulare. Această competență le revine instanțelor de drept comun (a se vedea DCC nr. 50 din 4 iunie 2024, § 45). Prin urmare, Curtea consideră inadmisibilă sesizarea în acest capăt al său.

38. În capătul de sesizare referitor la criticile de neconstituționalitate a articolului 415 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, autorii consideră incidente articolele 20, 26 și 119 din Constituție.

39. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, de regulă, este inerent conceptului de control judecătoresc ca, în eventualitatea admiterii unui recurs, instanța de control să aibă competența de a casa decizia contestată și fie să pronunțe o nouă decizie, fie să trimită cauza la rejudecare aceluiași organ sau unui organ diferit (a se vedea *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia* [MC], 6 noiembrie 2018, § 184).

40. Aplicarea garanțiilor unui proces echitabil în fața instanțelor de apel depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor în cauză, urmând să se ia în considerare și totalitatea procedurilor, dar și rolul curții de apel în ordinea juridică internă (a se vedea DCC nr. 74 din 2 iulie 2020, § 56).

41. În acest sens, Curtea reiterează că apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei. Articolul 414 alin. (4) din Cod îi acordă instanței de apel prerogativa de a da o nouă apreciere probelor administrate la judecarea în prima instanță (DCC nr. 118 din 15 decembrie 2017, § 20).

42. Totodată, Curtea notează că legislatorul are competența să instituie numărul căilor de atac și condițiile în care acestea pot fi exercitate cu respectarea prevederilor Constituției. Articolul 119 din Constituție stabilește că împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate pot exercita căile de atac „în condițiile legii” (a se vedea DCC nr.30 din 27 februarie 2025, § 32).

43. De asemenea, articolul 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană garantează dreptul persoanei declarate vinovate de comiterea unei infracțiuni de către un tribunal să ceară examinarea „declarației de vinovăție” sau a „condamnării” de către o instanță superioară (a se vedea DCC nr. 77 din 16 iunie 2022, § 25).

44. Prin urmare, Curtea nu poate identifica vreo problemă de constituționalitate în faptul că instanța de apel are competența de a trimite cauza la rejudecare doar în cazul când nu a fost citat inculpatul, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, i-a fost încălcat dreptul la apărare sau au fost încălcate prevederile articolelor 30, 33–35 din Codul de procedură penală.

45. Așadar, Curtea nu poate constata incidența articolelor 20, 26 și 119 din Constituție în prezenta cauză. Pentru că nu s-a demonstrat incidența drepturilor fundamentale invocate de autorii sesizării, Curtea subliniază că nici articolele 16 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

46. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 403 alin. (1), 404 alin. (1) și 415 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, ridicată din oficiu de către un complet de judecători de la Curtea de Apel Centru în dosarul nr. 1a-1551/2021.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 august 2025

DCC nr. 112

Dosarul nr. 173g/2025